Heidi Kivekäs
toiminnanjohtaja
Animalia ry
14.2.2024

Lausunto valtioneuvoston kirjelmästä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi eläinten suojelusta kuljetuksen aikana (U 91/2023 vp)

Animalia kiittää maa- ja metsätalousvaliokuntaa lausuntopyynnöstä. Pidämme tärkeänä sitä, että eläinkuljetuksista säädetään aiempaa tarkemmin EU-alueella. Uudistettavan asetuksen tavoite on kannatettava: kuljetuksissa olisi siirryttävä aiempaa enemmän lihan ja sukusolujen kuljettamiseen elävien eläinten sijaan.

Mielestämme asetusluonnos ei kuitenkaan riittävästi ohjaa pois elävien eläinten kuljettamisesta. On hyvä asia, että teuraseläinten kuljetusaika rajataan korkeintaan yhdeksään tuntiin, mutta erittäin suuri puute on se, että merikuljetuksiin kuluvaa aikaa ei lasketa kuljetusaikaan mukaan. Tämä altistaa eläimet yhä edelleen pitkille, kärsimystä aiheuttaville kuljetusmatkoille ja ohjaa eläinkuljetuksia maanteiltä merikuljetuksiin.

Mielestämme merikuljetusten aika on sisällytettävä kuljetusaikoihin tai niille on erikseen säädettävä maksimiajat. Tämä on ainoa keino, jolla voidaan estää eläinkuljetusten aiheuttamien eläinten hyvinvointiongelmien siirtyminen entistä enemmän laivoille. Laivakuljetusten aikana eläimet seisovat samoissa kuljetusautoissa, joten on erittäin ristiriitaista, että laivakuljetuksia ei lasketa matka-aikaan. **Mielestämme valtioneuvoston kirjelmään tulee lisätä, että laivakuljetukset on lisättävä matka-aikaan tai niille on säädettävä muutoin maksimiajat, joilla pitkien kuljetusten aiheuttamaa kärsimystä voidaan vähentää.**

Valtioneuvosto kannattaa poikkeusta, jolla teuraseläinten kuljetusaika voisi ylittää yhdeksän tuntia esimerkiksi silloin, kun eläimiä kerätään useammalta tilalta. **Animaliassa emme kannata tätä poikkeusta yli yhdeksän tunnin teuraskuljetusten sallimisesta**, sillä poikkeusten myöntämisessä on aina se vaara, että niitä myönnetään liian helposti ja pitkät eläinkuljetukset jatkuvat lähes entisellään. Jos tästä poikkeuksesta kuitenkin pidetään kiinni, tulee poikkeuksillekin määritellä yläraja eli esimerkiksi yhdeksän tunnin ylittäminen korkeintaan kahdella tunnilla, jos yhdeksän tunnin kuljetusmatkan sisällä ei ole teurastamoa. Eläimiä ei myöskään saisi keräillä määrittelemättömältä määrältä tiloja, vaan tilojen lukumäärä olisi rajattava esimerkiksi kolmeen.

Katsomme, että asetuksessa tulisi myös kieltää elävien teuraseläinten kuljetukset kolmansiin maihin. Tämä olisi tehokas keino estää eläinten kärsimystä pitkien kuljetusten aikana ja toteuttaisi parhaiten asetuksen tavoitetta eli siirtymistä elävien eläinten kuljetuksista lihan ja sukusolujen kuljetuksiin.

Valtioneuvoston kirjelmässä mainitaan vasikoiden osalta, että asetuksen vaatimukset eivät sovellu Suomen kasvatusjärjestelmään eivätkä edistäisi vasikoiden hyvinvointia. Suomessa on yleisesti käytössä kolmivaihekasvatus, jossa ternimaitovasikat siirretään välikasvattamoon noin puoleksi vuodeksi ja sen jälkeen kolmannelle tilalle kasvamaan teurasikäisiksi. Se, että Suomessa on lähdetty viime vuosikymmeninä rakentamaan järjestelmää, joka perustuu parin viikon ikäisten vasikoiden vieroittamiseen ja siirtämiseen välikasvattamoihin, ei voi olla peruste, jolla Suomi ajaa eläinten hyvinvointia heikentäviä muutoksia asetukseen, joka vaikuttaa vasikoiden hyvinvointiin koko EU:ssa.

Helsingin yliopistossa julkaistiin vuonna 2020 laajaan tutkimukseen perustuva Heli Simojoen raportti *Vasikkakasvatuksen ongelmat ja muutosvaihtoehdot - Projektin loppuraportti*. Raportin mukaan Suomessa siirryttiin nuorempina välittävien ternivasikoiden välitykseen 2000-luvun alussa, jolloin tarkoituksena oli parantaa vasikoiden kasvua ja terveydentilaa. Ongelmat vasikkakasvatuksessa ovat lisääntyneet, vaikka samaan aikaan vasikoiden kasvatusolosuhteita on pyritty parantamaan. Vasikoiden sairastuminen hengitystietulehduksiin vasikkakasvattamoissa on yleistä ja lääkitystarve on etenkin isoissa kasvattamoissa suurta: laskennallisesti jokaiselle vasikalle annettiin tutkimusaikana 1,2 antibioottikuuria. Vasikoiden kuolleisuus kasvattamoissa oli 4,5 %. Tutkimuksessa vasikan alhaisen välitysiän todettiin liittyvän sekä suurempaan kuolleisuuteen että suurempaan sairastuvuuteen. Projektin tavoitteissa mainittiinkin yhtenä eläinten hyvinvointia parantavana tekijänä korkeampi välitysikä.

On siis virheellistä sanoa, että asetuksen vaatimukset vasikoiden osalta eivät edistä vasikoiden hyvinvointia. Myös edellä mainittu kotimainen tutkimus tukee väitettä, että korkeampi välitysikä vähentää niin eläinten kuolleisuutta kuin sairastuvuuttakin. **Vastustamme siten kirjelmän esitystä kuljetettavien vasikoiden ikään ja painoon liittyvien rajoitusten lieventämisestä.**

Samoin vastustamme kirjelmään kirjattua vaatimusta siipikarjan kuljetuksia koskevan aikarajan lieventämisestä. Syy sille, että Suomeen kuljetetaan untuvikkoja ulkomailta, on taloudellinen. Kuljetusasetuksen muutoksilla on tarkoitus parantaa eläinten hyvinvointia ja siksi katsomme, että jos untuvikkojen määriteltyyn kuljetusaikaan ei päästä, tulee Suomessa siirtyä munien hautomiseen ja lopettaa untuvikkojen tuonti ulkomailta. Tämä olisi muutenkin eläinten hyvinvoinnin kannalta parempi ratkaisu. Emme kannata myöskään muita esityksessä esitettyjä muutoksia, kuten kuljetustilan korkeusvaatimusten tai kuljetuslämpötilojen muuttamista, sillä ne voivat heikentää eläinten hyvinvointia.

Pidämme hyvänä sitä, että asetukseen sisällytetään jatkossa sekä kalat että koe-eläimet. **Kuitenkin mielestämme puute on se, että kuljetusasetus koskee vain osittain koe-eläinten kuljettamista ja että kaloja koskeville tarkennuksille ei ole asetettu määräaikaa.** Ehdotamme, että Suomi esittää asetukseen lisättäväksi seuraavat kohdat:

Tieteellisiin tarkoituksiin kasvatettujen eläinten kuljetukseen on sovellettava kaikkia kuljetusasetuksen säännöksiä, kuten vaatimuksia kuljetuskelpoisuudesta, juotto- ja ruokintaväleistä, matka-ajoista, lämpötiloista, lepoajoista sekä olosuhteiden arvioinnista ja kirjaamisesta saapumisen yhteydessä. Säädökset on tehtävä lajikohtaisesti ja lisäksi olisi säädettävä erityisen haavoittuvassa tilassa olevien koe-eläinten kuljettamisesta (esimerkiksi hiljattain leikatut, haittaa aiheuttavasta sairaudesta kärsivät, kantavat tai imettävät eläimet).

Asetukseen on lisättävä määräajat kalojen kuljetusta koskeville lajikohtaisille vaatimuksille.

Lähde: Heli Simojoki. Vasikkakasvatuksen ongelmat ja muutosvaihtoehdot - Projektin loppuraportti.
https://helda.helsinki.fi/server/api/core/bitstreams/8b00b29e-3a0d-40ea-b9f5-baebb7a7e144/content